

Beslut om utvidgning och ändring av Jämsunda naturreservat i Karlskrona kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att Jämsunda naturreservat, inrättat av Länsstyrelsen den 3 december 2024 (diarienummer 511-1170-2017), ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av till detta beslut bifogad karta (se beslutsbilaga 1). För de tillkommande delarna ska tidigare fattat beslut om bildande av Jämsunda naturreservat (se beslutsbilaga 3) gälla med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4 §, 5 § första och andra styckena, 6 § och 30 § miljöbalken.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om ett tillägg i det ursprungliga beslutet för Jämsunda naturreservat (diarienummer 511-1170-2017). Kopplat till föreskrift A14, under "Vidare är det inom naturreservatet förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd", görs tillägg gällande befintliga jaktorn på kartan med föreskriftsområden (se beslutsbilaga 2).

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om tillägg i länsstyrelsens beslut om bildande av Jämsunda naturreservat (diarienummer 511-1170-2017). Under avsnitt B. "Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet" görs följande tillägg:

- I föreskrift B3 gällande avveckling av granbestånd görs följande tillägg (se understruken text): 3. avveckling av granbestånd i enlighet med Beslutsbilaga 2, samt omställning till för området naturliga trädslag.
- En föreskrift om småvatten läggs till med följande lydelse: "13. restaurering av befintliga eller anläggning av nya småvatten".
- En föreskrift om sandmarker läggs till med följande lydelse: "14. naturvårdsinriktad restaurering (genom exempelvis röjning av vegetation, rotdragning, blottläggande och omlagring av sand och jord) samt kontinuerligt återkommande störning och omrörning av sandmarker".

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden inom den utvidgade delen av naturreservatet berörs.

Uppgifter om den i detta beslut utvidgade delen av Jämsunda naturreservat

Kommun	Karlskrona
Distrikt (socken)	Tving
Lägesbeskrivning	Ca 3,5 km söder om Tvings kyrka
Centrumkoordinater	X: 529361 Y: 6236984 (SWEREF 99 TM)
Kartblad Index 5 km	62F 3c NO
Natura 2000-område	Jämsunda (SE0410177)
Naturgeografisk region	12 a Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområde
Kulturlandskapsregion	Sydsvenska odlingsbygderna
Fastigheter	Del av fastigheten Jämsunda 9:2.
Markägarkategori	Enskild
Samfälligheter	--
Rättigheter	--
Nyttjanderätter	--
Andra gällande bestämmelser	--
Areal utvidgning	1 hektar land (inmätt areal)
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen i Blekinge län

Skälen för beslutet och motivering

Ädellövskogen inom Jämsunda naturreservat är ett av länets mest skyddsvärda skogsområden. Skogen domineras av ek och avenbok med en ovanligt stor andel lind och hassel.

Den nu aktuella utvidgningen omfattar ett 1 hektar stort område som ligger mitt emellan två delar av det befintliga reservatet och knyter samman dessa. Utvidgningen utgörs av ett skogsområde och har likartad naturmiljö som i angränsande delar av naturreservatet, näringsrik ekskog (9160), vilken är en för naturreservatet prioriterad naturtyp. Hela den utvidgade delen omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) och ingår i Natura 2000-området Jämsunda (SE0410177). Området är även klassat som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen.

Ett konkret hot mot naturvärdena i den utvidgade delen av naturreservatet, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är igenväxning i skog. Igenväxningen drabbar såväl konkurrenskänsliga örter som vidkroniga träd. Vid igenväxning riskerar de att trängas undan eller dö i förtid. Potentiella hot, som inte är aktuella vid tidpunkten för utvidgningen, är till exempel: bortplockande av död ved, spridning av invasiva främmande arter, samt fordonskörning som skadar markförhållandena. Ett potentiellt hot som inte kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter eller skötsel är kemikalieanvändning på angränsande åkermark. Ett annat sådant hot är klimatförändringar med ökande medeltemperaturer samt extremväder, som långvarigt torka eller skyfall.

Utvidgningen av Jämsunda naturreservat bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*, samt till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Friluftsliv för god folkhälsa*.

Utvidgningen av reservatet bidrar även till att trygga tillgången till ekosystemtjänster, exempelvis pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, lokal

klimatreglering samt naturupplevelser, vilket i sin tur bidrar till bättre hälsa och välbefinnande i samhället.

Jämsunda naturreservat, inklusive den utvidgade delen, ligger inom den i grön infrastruktur utpekade värdetrakten Tving-Alnaryd (KG0010, *Skog och annan trädbärande mark*). Hela den utvidgade delen utgörs av värdekärna för ädellöv och berörs även av spridningslänkar för ädellöv. Spridningslänkar finns exempelvis till Alnaryds naturreservat (6 km nordväst Jämsunda naturreservat) och inom nära avstånd ligger även naturreservatet Johannishus åsar (2 km sydväst Jämsunda naturreservat).

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara, vårda och utveckla områdets naturmiljöer och biologiska mångfald, bevara naturtyper utpekade i Natura 2000 i gynnsamt tillstånd samt tillgodose behovet av områden för friluftslivet, utvidgas naturreservatet i enlighet med bifogad karta (se beslutsbilaga 1).

Tillägg i A-föreskrift gällande befintliga jakttorn

Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, är det enligt det ursprungliga beslutet för Jämsunda naturreservat (diarienummer 511-1170-2017) förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd: A14. uppföra jakttorn eller annan jaktanläggning (vid beslutet befintliga jakttorn se Beslutsbilaga 2) eller röja siktgator.

Inom den här aktuella utvidgningen av Jämsunda naturreservat finns vid tiden för detta utvidgningsbeslut tre jakttorn, vilka också ska räknas till "befintliga jakttorn" enligt föreskrift A14. De tre jakttornen finns markerade med röd färg på kartan i Beslutsbilaga 2.

Tillägg till B-föreskrifterna

Med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken görs tillägg i länsstyrelsens beslut om bildande av Jämsunda naturreservat (diarienummer 511-1170-2017), under avsnitt B. "Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet".

I föreskrift B3, gällande avveckling av granskog, görs en ändring för att den inte bara ska gälla omställning till lövskog utan även andra trädklädda miljöer. Föreskriften formuleras enligt följande (tillägg med understruken text): 3. avveckling av granbestånd i enlighet med Beslutsbilaga 2, samt omställning till för området naturliga trädslag.

En ny föreskrift om småvatten utformas enligt följande: "13. restaurering av befintliga eller anläggning av nya småvatten." Sedan det ursprungliga beslutet togs har långbensgroda (rödlistad) hittats i ett småvatten inom reservatet. Vattnet är litet och skulle behöva fördjupas för att inte torka ut för tidigt. För att gynna områdets naturvärden kan eventuellt fler småvatten behöva restaureras eller anläggas framöver. Därför görs detta tillägg.

Det görs även ett tillägg om sandmarker då det efter beslutet framkommit att det finns behov av detta. I närliggande områden finns fynd av ett flertal insekter som är beroende av blottad sand eller bar jord för sin reproduktion, vilket gör att det i reservatet kan bli aktuellt med åtgärder för marklevande insekter. Föreskriften ska vara utformad enligt följande: "14. naturvårdsinriktad restaurering (genom exempelvis röjning av vegetation, rotdragning, blottläggande och omlagring av sand) samt kontinuerligt återkommande störning och omrörning av sandmarker".

Beskrivning av den utvidgade delen i Jämsunda naturreservat

Den utvidgade delen av Jämsunda naturreservat omfattar ett område på 1 hektar ädellövskog. Området har liknande naturmiljö som intilliggande delar av det befintliga reservatet. Naturtypen är *näringsrik ekskog* (9160) dominerad av avenbok och med relativt stort inslag av grov ek och lind. Utvidgningen gränsar även till åkermark i nordöst och sydväst. Områdets berggrund består till stor del av grönsten som på flera ställen går i dagen. Grönstenen ger upphov till en för Blekinge mycket rik lundflora, med arter som buskstjärnblomma, tandrot, blåsippa och lungört.

Konsekvensutredning

Enligt 3 § förordning (2024:183) om konsekvensutredningar framgår att ”inför att en förvaltningsmyndighet ska besluta om föreskrifter eller allmänna råd ska en konsekvensutredning tas fram och dokumenteras”. De föreskrifter som avses är de föreskrifter som är normföreskrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Ett sådant skäl är att kostnadsmässiga och andra konsekvenser av föreskrifterna för allmänheten eller i övrigt är så små att det inte behövs.

Länsstyrelsen bedömer att de sedan tidigare beslutade ordningsföreskrifterna för Jämsunda naturreservat (se beslutsbilaga 3) behövs även för den del som nu införlivas i naturreservatet, för att tillgodose syftet med naturreservatet. Konsekvenserna för allmänheten, näringsidkare och övriga intressenter bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning enligt nämnda förordning inte behöver upprättas.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Utvidgningen berör område av riksintresse för Natura 2000 enligt Art- och habitatdirektivet, 4 kap. miljöbalken samt riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken (Påverkansområde väderradar, TM0092). Länsstyrelsen bedömer att nämnda riksintressen är förenliga med det utökade skyddet av området.

Utvidgningen berörs inte av någon regionplan, kommunal översiktsplan, detaljplan, eller av områdesbestämmelser, och utgör en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna i enlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Markerna såväl norr som söder om den utvidgade delen är idag naturreservat, med föreskrifter som inskränker ägarens rätt att nyttja berörda delar. Utvidgningen utgör ett viktigt komplement för att kunna bevara och sköta naturreservatets natur- och friluftslivsvärden som en helhet. Området har stora naturvärden, främst knutna till ädellövskog och hela utvidgningen samt delar av befintligt reservat omfattas av Natura 2000. Det sistnämnda innebär att Sverige har ett ansvar gentemot EU att genomföra ett fullgott skydd. Utvidgningen av Jämsunda naturreservat ökar möjligheterna att långsiktigt bevara Natura 2000-områdets naturvärden. Att skydda ädellövskog med naturvärden är även ett särskilt ansvar för de sydligaste länen i landet, däribland Blekinge. Utvidgningen tillhör därmed en kategori av områden som har hög prioritet i arbetet med att skydda värdefull natur. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga

natur- och friluftsvärden överväger den enskildes rätt till viss användning som kan påverka området negativt. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Fastställelse av skötselplan

En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen ska fastställas för naturreservats långsiktiga vård och ska ses som vägledande, men är inte juridiskt bindande. Finns det särskilda skäl får skötselplanen fastställas efter det att beslutet om bildande av reservatet har fattats. Vid behov kan skötselplanen uppdateras och en ny version fastställas, utan att ett nytt reservatsbeslut tas, under förutsättning att skötselplanen inte strider mot gällande beslut.

Beslut om utvidgning av Jämsunda naturreservat har tagits skyndsamt för att det befintliga reservatet och den utvidgade delen ska omfattas av samma syfte och föreskrifter, samt för att säkra upp de medel som betalats ut i samband med att avtalet om intrångsersättning skrevs för den utvidgade delen, i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Skötselplanen kommer inte att fastställas i samband med detta utvidgningsbeslut, men arbetet med skötselplanen pågår och den kommer att färdigställas inom kort.

Förvaltning

Länsstyrelsen i Blekinge län är förvaltare av naturreservatet.

Ärendets beredning

Processen kring bildande av Jämsunda naturreservat startade under år 2017. Området har tidigare pekats ut som särskilt skyddsvärt genom olika inventeringar, som bland annat Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering samt i arbetet med den regionala strategin för formellt skydd av skog som togs fram år 2006.

I december år 2024 togs beslut om bildande av Jämsunda naturreservat. Den del som nu ska utvidgas omfattas av Natura 2000 samt ligger mitt emellan två delar av det befintliga reservatet och är därför angelägen att skyddas. Under våren år 2025 skrevs avtal om intrångsersättning med markägaren gällande den utvidgade delen.

Under första halvåret 2025 har förslag till beslut tagits fram och arbete med skötselplan pågår.

Beslutsförslaget skickades på remiss i november, med sista svarsdatum 8 december 2025. Remissen kungjordes också i ortstidning (i Blekinge Läns Tidning och i Sydöstran) samt i Post- och Inrikes Tidning den 7 november 2025.

Totalt har två yttranden inkommit. Ingen av dem hade några invändningar mot beslutsförslaget. Samtliga remissvar finns diarieförda i ärendet.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Med stöd av 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken med mera kungörs beslutet i länets författningssamling samt i ortstidning. Beslutet kungörs även i Post- och Inrikes Tidningar. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning. Överklagan ska vara skriftlig och ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 9 januari 2026 (dnr 511-6078-2024).

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Helena Morgonsköld.

I beslutet deltog naturreservatshandläggare Isabel Vitaskär som föredragande.

Helena Morgonsköld

Isabel Vitaskär

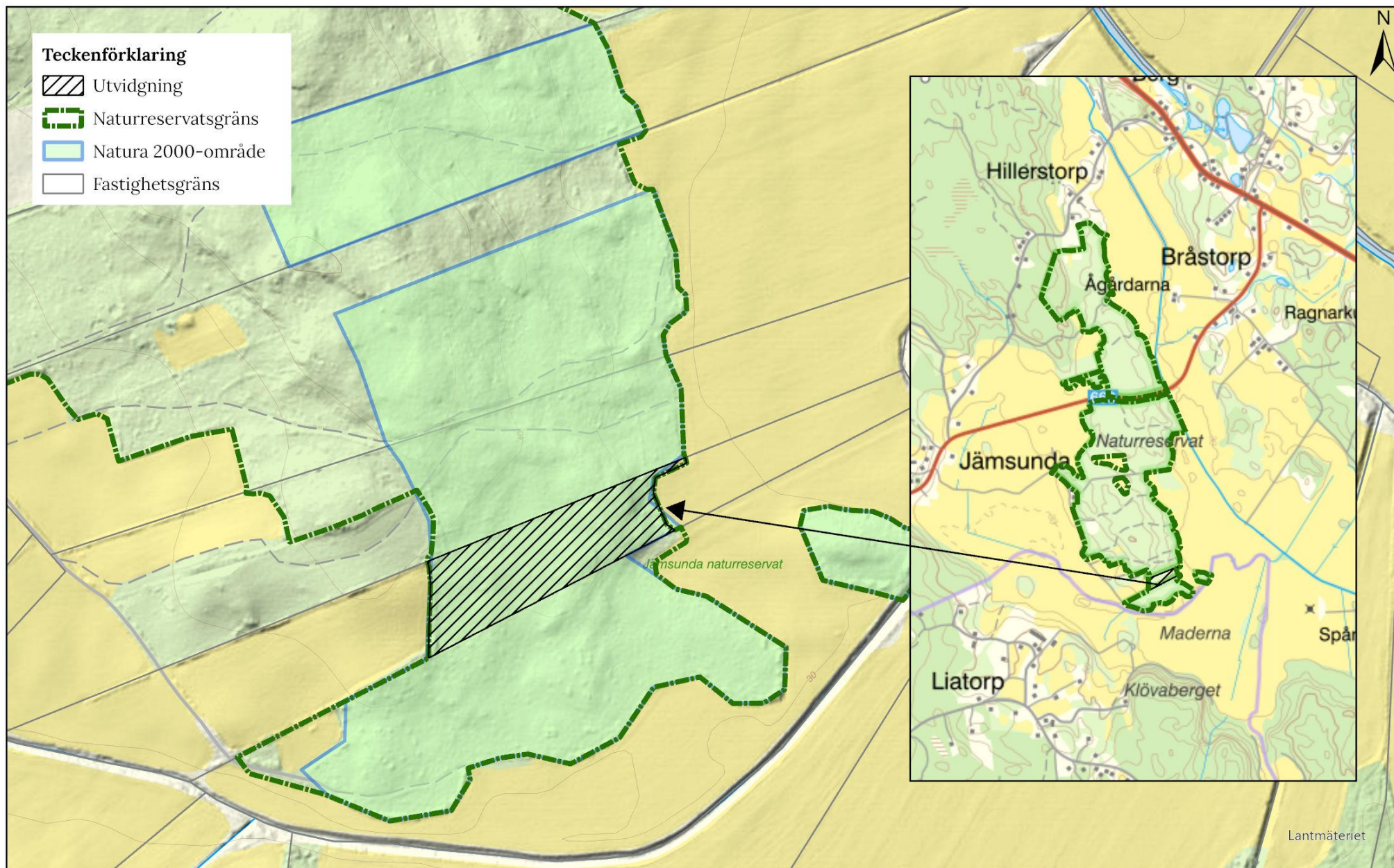
Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

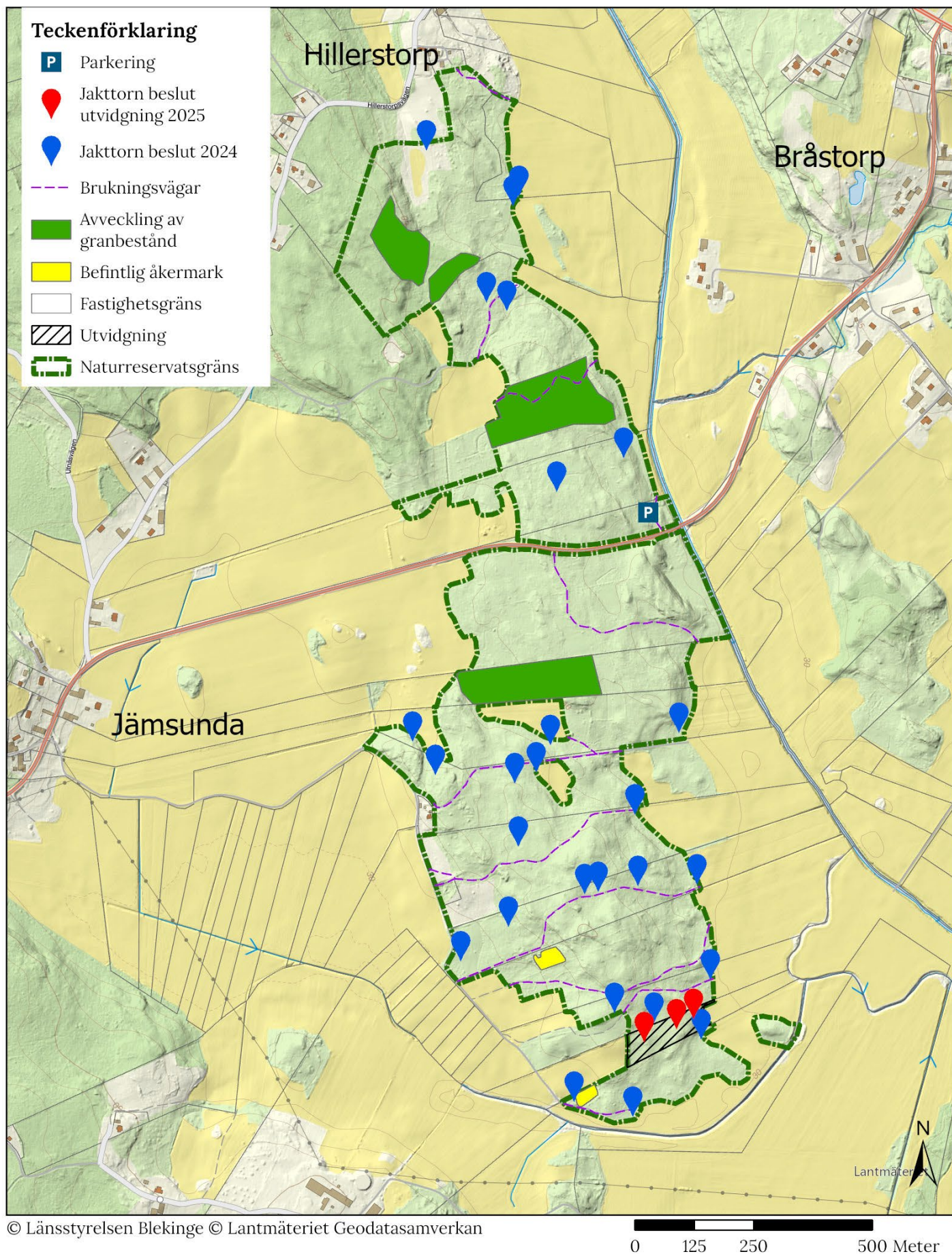
Bilagor:

1. Karta med naturreservatets avgränsning inklusive utvidgning.
2. Karta med föreskriftsområden inklusive tillägg.
3. Beslut 2024-12-03, Bildande av Jämsunda naturreservat (dnr. 511-1170-2017).
4. Hur man överklagar.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Bildande av Jämsunda naturreservat i Karlskrona kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på bifogad karta (Beslutsbilaga 1) som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Jämsunda naturreservat**.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Jämsunda naturreservat
Kommun	Karlskrona
Distrikt (socken)	Tving
Lägesbeskrivning	Ca 2,5 km söder om Tvings kyrka
Centrumkoordinater	X: 529171 Y: 6237820 (SWEREF 99 TM)
Kartblad Index 5 km	62F 3c NO
Natura 2000-område	Jämsunda (SE0410177)
Naturgeografisk region	12 a Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområde
Kulturlandskapsregion	Sydsvenska odlingsbygderna
Fastigheter	Delar av fastigheterna: Hillerstorp 4:7 och 4:8, Jämsunda 2:9, 4:3, 5:4, 6:3, 7:4, 8:4 och 10:1. <u>Hela fastigheten:</u> Jämsunda 3:6.
Markägarkategori	Enskild och staten
Samfälligheter	Jämsunda S:2 (sandtag)
Rättigheter	--
Nyttjanderätter	Jakt
Andra gällande bestämmelser	Strandskydd, 100 m vid Nättrabyån
Areal	82 hektar (ej inmätt areal)
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge

Syftet med naturreservatet

Syftet med Jämsunda naturreservat är att bevara, vårda och utveckla områdets naturmiljöer och biologiska mångfald. Naturtyper utpekade i Natura 2000 och andra prioriterade naturtyper ska bevaras i gynnsamt tillstånd. Naturreservatet ska hysa strukturer, funktioner och livsmiljöer som är gynnsamma för prioriterade och andra skyddsvärda arter knutna till olikåldriga ädellövskogar och naturbetesmarker. Syftet med naturreservatet är också att, inom ramen för bevarande av biologisk mångfald och naturmiljöer, tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skogen sköts med naturvårdsinriktad skötsel. Skötseln ska i första hand inriktas på att bibehålla och skapa grova träd, gammal hassel, död ved, olikåldrighet och stor variation i slutenhet. Partier med påtaglig naturskogskaraktär utvecklas i huvudsak genom intern dynamik och begränsade skötselinsatser, som exempelvis punktröjningar runt gamla ekar. Granplanteringar ska omföras till lövblandskogar med stort inslag av ädellövträd. Betesmarker ska hävdas genom bete och underhållsröjning av igenväxningsvegetation. Syftet ska även uppnås genom att vidta åtgärder för att underlätta tillgängligheten så att besökare kan bedriva olika typer av friluftslivsaktiviteter i värdefull natur, och uppleva de naturmiljöer och skönhetsvärden som finns i området. Insatser för att informera om reservatets natur- och kulturmiljövärden ska också genomföras. Åtgärder som görs i naturreservatet får inte missgynna de höga naturvärden och prioriterade bevarandevärden som finns där.

Skälen för beslutet och motivering

Ädellövskogen inom naturreservatet utgör ett av länets mest skyddsvärda skogsområden. Här finns ett artrikt och olikåldrigt träd- och buskskikt som domineras av ek och avenbok med en ovanligt stor andel lind och hassel. I söder omfattas vissa delar av EU:s Art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) och ingår i Natura 2000-området Jämsunda (SE0410177), vilket kräver att nödvändiga bevarandeåtgärder genomförs för att skydda naturvärden i området. Naturreservat är här den lämpligaste formen av bevarandeåtgärd. Natura 2000-området omfattar naturtyperna *näringsrik ekskog* (9160) och *nordlig ädellövskog* (9020). Ädellövskog och naturbetesmark är prioriterade naturmiljöer i reservatet, med naturtyperna *näringsrik ekskog* (9160), *nordlig ädellövskog* (9020) och *silikatgräsmarker* (6270). Prioriterade strukturer och funktioner i naturreservatet är gamla träd, senvuxna träd, träd med hamlingsspår, gammal hassel, ihåliga träd och död ved i olika former, blommande och bärande träd och buskar, hävdpräglad vegetation, goda livsmiljöer för funga och flora och fauna naturligt hemmahörande i området samt naturlig artsammansättning. Stenblock, bergväggar och hållar, stenmurar, fuktstråk, naturlig skogsbäck och åstrand är också prioriterade.

Ett stort antal rödlistade arter och signalarter av kärlväxter, mossor, lavar, svampar, skalbaggar, fjärilar och fåglar är påträffade i området och sannolikt kan man finna många fler. Prioriterade arter är violett fingersvamp, fjällsopp, scharlakansvaxskivling, rosa lundlav, vätteros, vippärt, avenboksmott, vasspetsad sikelvinge och mindre hackspett.

Ett konkret hot mot naturvärdena i naturreservatet, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är igenväxning i skog och naturbetesmark.

Igenväxningen drabbar såväl konkurrenskänsliga växter som vidkroniga träd och gamla hamlingssträd. Vid igenväxning riskerar de att dö i förtid. Detta kan åtgärdas genom utglesning och röjning av igenväxningsvegetation samt bete. Potentiella hot, som inte är aktuella vid tidpunkten för bildandet av naturreservatet, är till exempel: bortplockande av död ved, spridning av invasiva främmande arter, samt fordonskörning som skadar markförhållandena. Ett potentiellt hot som inte kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter eller skötsel är kemikalieanvändning på angränsande åkermark. Ett annat sådant hot är extremväder som långvarig torka (torkan 2018 är att betrakta som ett "normalår" år 2100, vid RCP 8,5¹). Vid sådana förhållanden kommer vissa arter att missgynnas, andra att gynnas och brandrisken kommer att öka. Vegetationsperiodens längd kommer också att öka, vilket även det missgynnar vissa arter och gynnar andra, samt skapar ett större behov av röjning. I de fall naturvärdena är beroende av vintervila är höjd medeltemperatur ett potentiellt hot. Högre medeltemperatur ökar också risken för skadeangrepp och spridning av invasiva arter. Fågellivet påverkas av klimatförändringarna längs de flyttstråk och boplatser de använder, även i andra länder.

Bildandet av reservatet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*, samt till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Friluftsliv för god folkhälsa*.

Bildandet av naturreservatet bidrar även till att trygga tillgången till ekosystemtjänster, exempelvis pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, lokal klimatreglering samt naturupplevelser, vilket i sin tur bidrar till bättre hälsa och välbefinnande i samhället.

Jämsunda naturreservat ligger inom den i grön infrastruktur utpekade värdetrakten Tving-Alnaryd (KG0010, *Skog och annan trädbärande mark*) och nästan hela naturreservatet utgörs av värdekärnor och spridningslänkar för ädellöv. Spridningslänkar finns exempelvis till Alnaryds naturreservat (6 km nordväst Jämsunda naturreservat) och inom nära avstånd ligger även naturreservatet Johannishus åsar (2 km sydväst Jämsunda naturreservat). Skogsstyrelsen har pekat ut 10 nyckelbiotoper inom naturreservatet, bland annat lövängsrester med hamlade träd och lövskogslundar. Resterande områden är till största delen registrerade som naturvärdesobjekt. Länsstyrelsen har även registrerat närmare 300 skyddsvärda träd i reservatet.

Genom detta beslut ges goda förutsättningar att ta ett bättre helhetsgrepp över området, för att bevara, vårda, återställa och utveckla Jämsunda naturreservats biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden, samt tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

¹ RCP står för "Representative Concentration Pathways" och består av fyra scenarier som används för att beräkna framtida klimatförändringar. RCP 8,5 är den högsta nivån och innebär fortsatt höga utsläpp av koldioxid.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden, exempelvis som att anlägga väg, spränga, gräva, borra, schakta, dränera, utfylla, tippa, dika, valla in eller anordna upplag, utöver vad som anges under punkt A8 och A9,
2. uppföra byggnad, mast, antenn, luft- eller markledning eller annan anläggning, utöver vad som anges under punkt A8 och A14,
3. röja, gallra, avverka, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
4. bedriva åkerbruk annat än på befintlig åkermark (se Beslutsbilaga 2),
5. tillföra växtnäringsämne (handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall), jordförbättringsmedel eller kalk annat än på befintlig åkermark (se Beslutsbilaga 2),
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. använda parasitbekämpningsmedel, i form som är skadlig för insekter när den utsöndras med spillningen, till betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet. Sådant parasitbekämpningsmedel ska heller inte användas inom 2 veckor före betessläpp inom reservatet.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

8. uppföra byggnad eller annan anläggning för betesdriftens behov, samt i samband med uppförande av sådan byggnad/anläggning gräva, schakta, dränera, utfylla eller tippa,
9. rensa diken,
10. plantera eller så träd och buskar,
11. uppföra stängsel eller annan hägnad,
12. hålla djur i betesfållorna under perioden 1 december – 31 mars,
13. tillskottsutfodra betesdjur. Det är tillåtet att utan särskilt tillstånd lägga ut mindre mängder grovfoder under maximalt 14 dagar i samband med installning. Grovfodret ska placeras på lämplig plats ur naturvårdessynpunkt i dialog med naturförvaltningen och fodret ska inte innehålla några fröer/växter som kan påverka naturreservatets naturvärden negativt,
14. uppföra jakttorn eller annan jaktanläggning (vid beslutet befintliga jakttorn se Beslutsbilaga 2) eller röja siktgator,
15. utfodra vilda djur eller använda åtel.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges.

1. Utmärkning av reservatet och att informationstavlor om reservatet och intressanta objekt sätts upp och underhålls,
2. anläggande och underhåll av parkeringsplats (se Beslutsbilaga 2), vandringsstigar, spänger och andra anläggningar eller anordningar för friluftslivet,
3. avveckling av granbestånd i enlighet med Beslutsbilaga 2, samt omställning till lövskog,
4. avverkning av träd som riskerar att falla olämpligt samt undanflyttande av fallna träd som ligger olämpligt,
5. utglesning, röjning, luckhuggning, hamling och andra skötselåtgärder i träd- och buskskikt,
6. bevarande samt vid behov tillskapande av död ved, genom exempelvis veteranisering, faunadepåer och högstubbar,
7. borttagande/uttransport av avverkningsrester samt anordnande av tillfälliga upplag (högst tre månader) för naturvårdens eller friluftslivets behov,
8. årlig betesdrift eller slåtter,
9. restaurering av igenvuxen, öppen eller trädbärande, hävdpräglad mark,
10. stängsling och stängselunderhåll,
11. bekämpning av invasiva eller i övrigt främmande arter, samt inventering och övervakning av dessa,
12. undersökning och dokumentation av djur- och växtliv, vegetation samt av mark- och vattenförhållanden i inventerings-, uppföljnings- eller miljöövervaknings-syfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, jord eller sten, eller att omlagra eller bortföra sten, skada stenmurar, odlingsrösen eller andra kulturhistoriska lämningar,
2. otillbörligt skada eller störa djurlivet,
3. fånga eller insamla växter, svampar eller djur på sådant sätt att deras livsmiljöer skadas eller förstörs,
4. skada levande eller döda träd och buskar, eller vegetation i övrigt, bortföra eller elda död ved,
5. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än vad som rimligen behövs för artbestämning,
6. gräva upp eller dra upp kärleväxter,
7. plantera, så eller sprida växter, djur, svampar eller andra organismer,

8. medföra okopplad hund annat än vid jakt eller vallning av boskap, samt vid eftersök på skadat djur,
9. rida eller cykla annat än på befintliga brukningsvägar (se Beslutsbilaga 2) och stigar,
10. framföra motorfordon,
11. tälta eller på annat sätt slå läger mer än 2 dygn,
12. parkera eller ställa upp motorfordon, husvagn, husbil eller liknande annat än på reservatets parkeringsplats, och där i högst 1 dygn,
13. göra upp eld eller använda grillar eller liknande. Användning av friluftskök är tillåtet.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

14. utföra vetenskapliga undersökningar som omfattar provtagning, markering, fällfångst, installation av utrustning eller någon form av åverkan på växt- eller djurliv,
15. nyttja området för tävling eller annan organiserad verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
16. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsverksamhet.

Föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- fastighetsägare att nyttja och utföra normalt underhåll av befintliga brukningsvägar inom reservatet (se Beslutsbilaga 2). Normalt underhåll omfattar ej breddning. Inför mer omfattande arbeten ska länsstyrelsen kontaktas,
- innehavare av särskild rätt till jakt att jaga de djur som ingår i jakträtten, samt utföra de transporter som krävs för jaktutövandet. Vid körning i terräng ska särskild försiktighet iakttas för att undvika skador på mark och vegetation,
- att underhålla befintliga jaktorn (se Beslutsbilaga 2), jakträttsinnehavaren ska avlägsna jaktorn som inte längre nyttjas eller om jakträttsavtalet upphör.

Upplysningar

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att detta beslut har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- 7 kap. 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område, gällande den del av reservatet som ingår i Natura 2000,
- strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap. 15 § miljöbalken,
- biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § miljöbalken, gällande lätt igenkännbara områden av ett visst slag i landet, som alléer, källor med omgivande våtmarker

- i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark samt åkerholmar,
- regler om fridlysning av växter och djur (8 kap. miljöbalken) och artskyddsförordningen (2007:845), gällande till exempel insamling av vissa arter,
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950),
- förbud mot nedskräpning utomhus på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till, 15 kap. 26 § miljöbalken,
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- jaktförordningen (1987:905) om jakt inom området. De tider som gäller för jakt av olika slag anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). I denna förordning 16–19 §§, regleras även nyttjandet av hund vid eftersök.

Om en begäran om utökning av elnätet görs har vissa kraftledningsbolag anslutningsplikt och de kan då inte neka en anslutning till elnätet. Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av reservatsområdet, ska förändring av elnätet tillståndsprövas.

Beskrivning av området

Jämsunda naturreservat ligger mellan Liatorp och Bråstorp i Blekinges mellanbygd och delas i en nordlig och en sydlig del av vägen mellan Leråkra och Tving. Reservatet ligger på en låg höjdrygg vilken sluttar som brantast mot öster. Området utgörs i huvudsak av äldre ädellövskogar som domineras av ek, avenbok, lind och hassel. Många rödlistade arter och signalarter är noterade i området, som exempelvis violett fingersvamp, rosa lundlav, mindre hackspett och fjärilen vasspetsad sikelvinge. Terrängen är mestadels svagt kuperad, men på vissa ställen finns mindre bergbranter och blockrika sluttningar. Naturreservatet gränsar huvudsakligen till åkermark samt en liten del i nordväst till planterad granskog. En kortare sträcka i öst gränsar till Nättrabyån. Reservatet är ett av länets största sammanhängande område där lind utgör ett betydande inslag i trädsiktet. Den rika förekomsten av lind tyder på tidigare lövängsbruk och långvarig trädkontinuitet.

Områdets berggrund består till stor del av grönsten som på flera ställen går i dagen. Grönsten är ett samlingsnamn för mörkt grönaktiga, svagt till måttligt omvandlade basiska bergarter. Grönstenen finns även i de lösa jordlagren, vilket ger upphov till en för Blekinge mycket rik lundflora, med arter som vätteros, buskstjärnblomma, tandrot, blåsippa, vårärt, lungört, och lundslok. I flera av områdets stenmurar ser man de svarta och typiskt kantiga grönstensblocken. De kontrasterar i färg och form mot de runda och ljusare granitblocken.

I den sydvästra delen av reservatet finns en betesmark med hävdgynnade arter som brudbröd, jungfrulin, blåsuga och gulmåra. Ytterligare marker i anslutning till detta område bör restaureras och återfå hävd. Även i norr finns områden vilka tidigare har varit hävdade som bör restaureras till betesmark.

Fornlämningar finns i form av några stensättningar på en bergsrygg i sydvästra kanten. Norr om stora vägen, i den västra delen, ligger en torplämning och en fin fägata. Spritt inom hela reservatet finns odlingsrösen och stenmurar.

Konsekvensutredning

Enligt 3 § förordning (2024:183) om konsekvensutredningar framgår att ”inför att en förvaltningsmyndighet ska besluta om föreskrifter eller allmänna råd ska en konsekvensutredning tas fram och dokumenteras”. De föreskrifter som avses är de föreskrifter som är normföreskrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Ett sådant skäl är att kostnadsränsiga och andra konsekvenser av föreskrifterna för allmänheten eller i övrigt är så små att det inte behövs.

Länsstyrelsen bedömer att de beslutade ordningsföreskrifterna för Jämsunda naturreservat behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Konsekvenserna för allmänheten, näringsidkare och övriga intressenter bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning enligt nämnda förordning inte behöver upprättas.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Delar av naturreservatet berör område av riksintresse för naturvård (Skärva-Danmarksfjärden-Nättrabyån KN18) enligt 3 kap. miljöbalken. Naturreservatet berör även område av riksintresse för Natura 2000 enligt Art- och habitatdirektivet 4 kap. miljöbalken samt riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken (Påverkansområde väderradar, TM0092). Länsstyrelsen bedömer att ett skydd av området i form av naturreservat är förenligt med nämnda riksintressen.

Naturreservatet berörs inte av någon regionplan, kommunal översiktsplan, detaljplan, eller av områdesbestämmelser. Reservatsbeslutet utgör en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna i enlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Området har stora naturvärden, främst knutna till ädellövskog och delar omfattas av Natura 2000. Det sistnämnda innebär att Sverige har ett ansvar gentemot EU att genomföra ett fullgott skydd. Reservatsbildningen ökar möjligheterna att långsiktigt bevara Natura 2000-områdets naturvärden. Att skydda ädellövskog med naturvärden är även ett särskilt ansvar för de sydligaste länen i landet, däribland Blekinge. Naturreservatet tillhör därmed en kategori av områden som har hög prioritet i arbetet med att skydda värdefull natur. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga natur- och friluftsvärden överväger den enskildes rätt till viss användning som kan påverka området negativt. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Fastställelse av skötselplan

En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen ska fastställas för naturreservats långsiktiga vård och ska ses som vägledande, men är inte juridiskt bindande. Finns det särskilda skäl får skötselplanen fastställas efter det att beslutet om bildande av reservatet har fattats. Vid behov kan skötselplanen uppdateras och en ny version fastställas, utan att ett nytt reservatsbeslut tas, under förutsättning att skötselplanen inte strider mot gällande beslut.

Jämsunda ingår i de reservat vilka är utvalda att bekostas av så kallade RFF-medel (EU). En förutsättning för detta är att beslut fattas under 2024. Arbetet med skötselplanen pågår, men den kommer inte hinna bli färdigställd under 2024. Skötselplanen kommer därför inte att fastställas i samband med beslutet.

Förvaltning

Länsstyrelsen Blekinge är förvaltare av naturreservatet.

Ärendets beredning

År 1996 inventerade Skogsstyrelsen området och registrerade två nyckelbiotoper. Året därefter tecknade Skogsstyrelsen fyra naturvårdsavtal med markägare i de södra delarna av området, vilka till största delen utgjordes av nyckelbiotoper. Delar av området som nu ingår i naturreservatet avsattes år 2000 att ingå i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000 enligt Art- och habitatdirektivet, med beteckningen Jämsunda (SE0410177). År 2006 tog länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gemensamt fram en regional strategi för formellt skydd av skog i Blekinge. Arbetet gjordes på uppdrag av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Med strategin som utgångspunkt har prioriteringar gjorts över vilka skogar som är skyddsvärda och i detta arbete pekades det aktuella området i Jämsunda ut som särskilt skyddsvärt tack vare höga skogliga naturvärden. Under år 2011 och år 2016 inventerade Skogsstyrelsen återigen området och kompletterade med ytterligare information om naturvärden och hotade arter. Ytterligare 8 nyckelbiotoper registrerades. Efter dialog mellan länsstyrelsen och Skogsstyrelsen bestämdes att naturreservat var den lämpligaste skyddsformen.

Under år 2017 kontaktades berörda markägare och erbjöds värdering av marken samt förhandling om intrångsersättning, alternativt köp. Under åren 2017–2024 genomfördes värdering och förhandling på de olika fastigheterna. Avtal om intrångsersättning skrevs på 9 fastigheter och ytterligare en fastighet köptes av Naturvårdsverket.

Under år 2024 har förslag till beslut tagits fram och arbete med skötselplan har påbörjats. Skötselplan förväntas att beslutas våren 2025. Beslutsförslaget skickades på remiss i oktober 2024, med sista svarsdatum 18 november 2024. Försvarsmakten bad om förlängning till den 22 november, vilket beviljades.

Remissen kungjordes också i ortstidning (i Blekinge Läns Tidning och i Sydöstran) samt i Post- och Inrikes Tidning den 17 oktober 2024.

Det inkom sju svar på remissen, från Blekinge Orienteringsförbund, Skogsstyrelsen, Skogsstyrelsen Blekinge distrikt, Räddningstjänsten Östra Blekinge, Trafikverket, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) och Försvarsmakten.

Trafikverket påpekar att de åtgärder som ingår i det ordinarie underhållet av befintliga vägar, såsom röjning/slåtter, bekämpning av invasiva arter, vinterväghållning och underhållsdikning, behöver kunna genomföras obehindrat även fortsatt.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.

Blekinges Orienteringsförbund hade synpunkter på reservatets på C-föreskrifter, gällande att nyttja området för tävling eller övning som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv. Övriga remissvar var positiva till eller hade inga invändningar mot reservatsbildningen.

Samtliga remissvar finns diarieförda i ärendet. Ett dokument som sammanfattar remissyttrandena, med länsstyrelsens kommentarer och ställningstaganden, finns också diariefört i ärendet.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Med stöd av 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken med mera kungörs beslutet i länets författningssamling samt i ortstidning. Beslutet kungörs även i Post- och Inrikes Tidningar. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning. Överklagan ska vara skriftlig och ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 27 december 2024 (dnr 511-1170-2017).

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Helena Morgonsköld.

I beslutet deltog även antikvarie Magnus Petersson samt naturreservatshandläggare Isabel Vitaskär, den sistnämnde som föredragande.

Helena Morgonsköld

Isabel Vitaskär

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor:

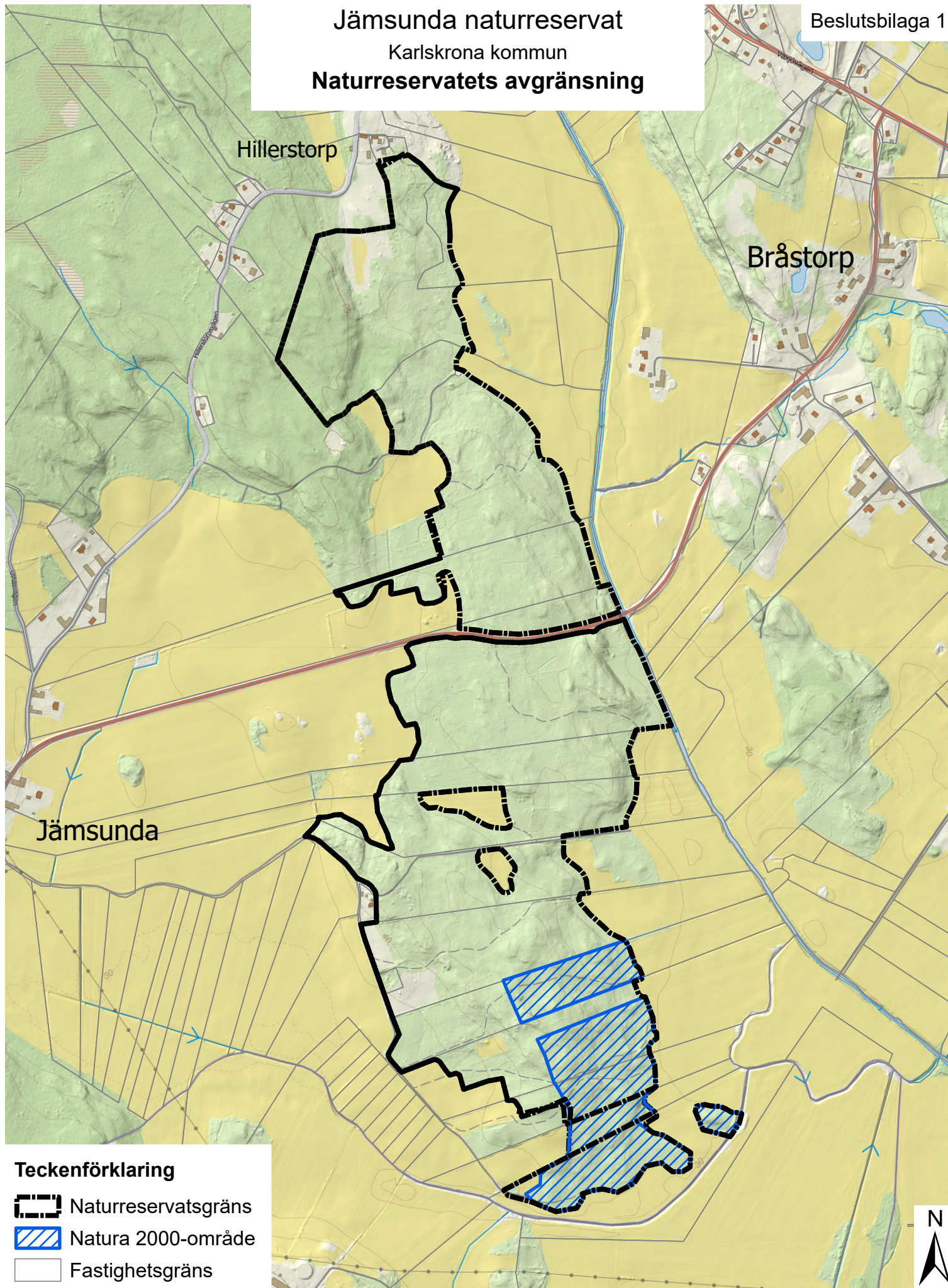
1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med föreskriftsområden
3. Hur man överklagar

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Jämsunda naturreservat
Karlskrona kommun
Naturreservatets avgränsning

Beslutsbilaga 1

Teckenförklaring

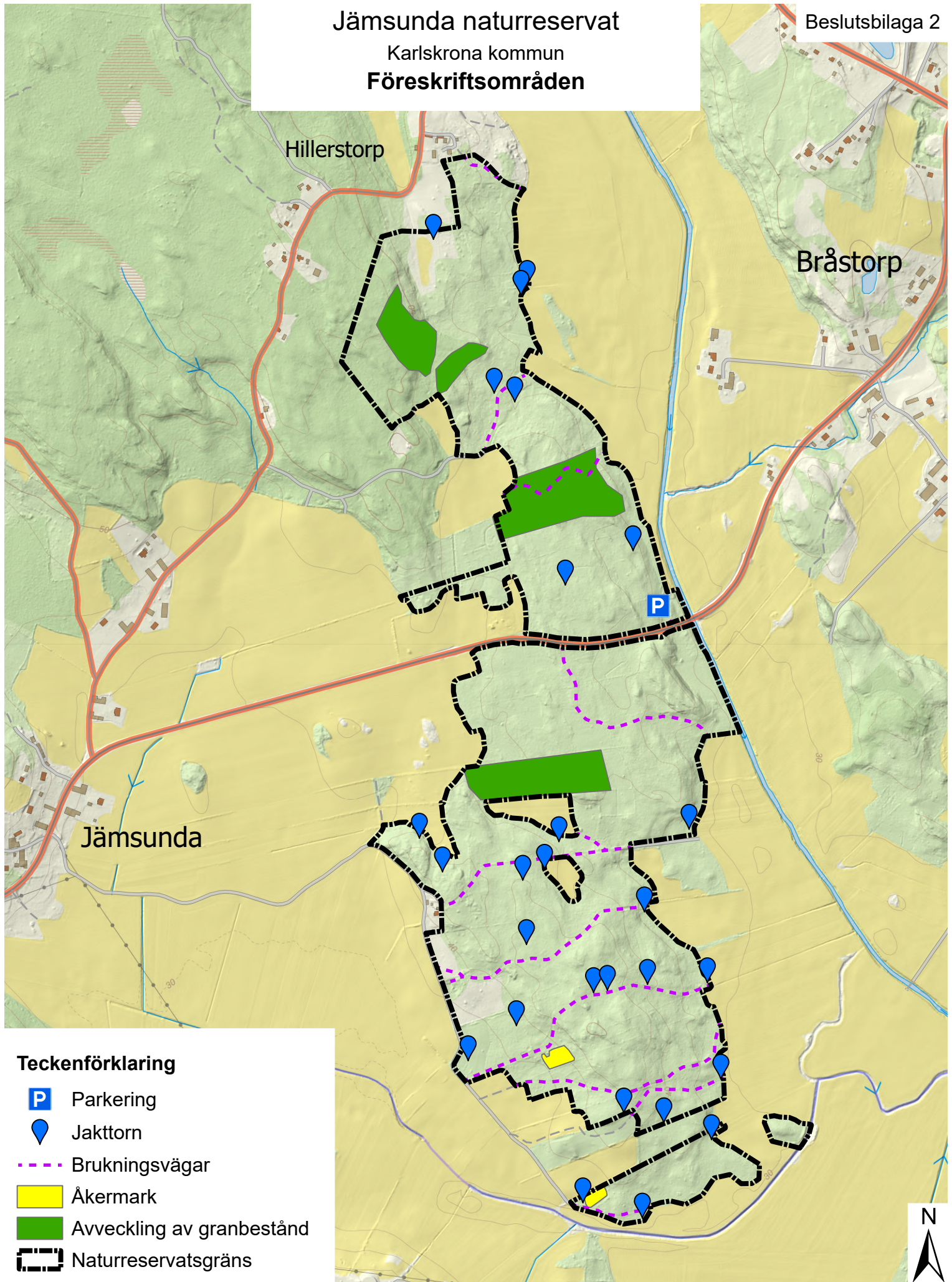
- Naturreservatsgräns
- Natura 2000-område
- Fastighetsgräns

Jämsunda naturreservat

Karlskrona kommun

Föreskriftsområden

Beslutsbilaga 2

Teckenförklaring

Parkering

Jakttorn

----- Brukningsvägar

Åkermark

Avveckling av granbestånd

--- Naturreservatsgräns